

Ungdomsskoleforeningen

ung

**UNGDOMSSKOLEN
I DANMARK**

- et informationshæfte

Ungdomsskoleforeningen

ung

Dette informationshæfte om den kommunale ungdomsskole i Danmark er udgivet af Ungdomsskoleforeningen (www.ungdomsskoleforeningen.dk) med støtte fra Ministeriet for Børn og Undervisning (www.uvm.dk).

Ungdomsskoleforeningen er den landsdækkende forening for alle Danmarks kommunale ungdomsskoler og har til formål at arbejde for ungdomsskoleområdets udvikling i samklang med samfundets krav og de unges behov og interesser.

Tekst og redaktion:

Jacob Krohn
Søren Hanmann Larsen
Bjarne Mouridsen
Ejnar Bo Pedersen (ansv.)

Foto: Mikael Hansen og arkiv

ISBN: 87-8937-49-8

Januar 2012

Kontakt:

Ungdomsskoleforeningen
Rugårdsvej 9 B
5000 Odense C
Tlf.: 66 149 149
E-mail: ung@ungdomsskoleforeningen.dk

Indhold

Ungdomsskolen udvikler kompetencer	3
Uddannelse	4
Heltidsundervisning	4
EGU	6
10. skoleår	7
Andre tilbud	7
Fritidsundervisning	8
Vi mødes i klubben	10
Juniorklubber	10
Integration	13
Forebyggelse	13
Demokratisk dannelse	14
Et lille tilbageblik	15

Ungdomsskolen udvikler kompetencer

Det er dejligt at være ung. Men det er ikke altid nemt. Unge skal ikke alene finde ud af sig selv og hinanden. De skal udvikle deres kompetencer, uddanne sig og forberede sig til et godt voksenliv.

Danmark har et mål om, at så mange unge som muligt opnår en kompetencegivende ungdomsuddannelse, der giver adgang til videre uddannelse eller beskæftigelse. Men ikke alle unge er uddannelsesparate, hvad enten det er af faglige, personlige eller sociale årsager. Ikke alle formår at gå den lige vej.

Derfor er der brug for andre og nye initiativer og uddannelsesstilbud, alt efter de lokale og nationale prioriteringer. Dette kræver en dynamisk, handlekraftig, samarbejdsvillig og

visionær organisation, som forstår at forene de unges ønsker og behov med samfundets overordnede målsætninger.

Med sine rødder i folkeoplysningen, sin særlige pædagogik, den fleksible rammelo-
gning og det frie lærevalg er Den kom-
munale Ungdomsskole en væsentlig aktør i
bestræbelserne på at sikre de unge uddan-
nelse og et godt liv. Ungdomsskolen er med
til at udvikle de unges faglige, personlige og
sociale kompetencer og understøtte deres
uddannelsesparathed, så flest muligt formår
at fuldføre grundskolen og påbegynde en
ungdomsuddannelse. Samtidig danner den
ramme for et trygt fællesskab og et aktivt og
udviklende fritidsliv.

Ungdomsskolens formålsparagraf:

”Ungdomsskolen skal give unge mulighed for at uddybe deres kundskaber, give dem forståelse af og dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til at give deres tilværelse forøget indhold samt udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund”.

Heltidsundervisning
10. skoleår
Erhvervsklasser
EGU
Enkeltfag
Prøveforberedelse
Dansk for 2-sprogede
Fritidsundervisning/almene fag
Projektarbejde
Lektiehjælp/-café
Knallert (+ anden færdsel)

FAGLIGE KOMPETENCER

SSP-konsulenter
Ungdomsrådgivning
Vejledning
Demokrati og medindflydelse
Integration
Mentorordninger

PERSONLIGE KOMPETENCER

Klubvirksomhed
Juniorklubber
Sommerferieaktiviteter
Events

SOCIALE KOMPETENCER

Uddannelse

95 % af en ungdomsårgang skal gennemføre en kompetencegivende ungdomsuddannelse, så de er bedre rustet til videregående uddannelse og fremtidens arbejdsmarked. Sådan lyder den konkrete politiske målsætning, der tager afsæt i mange års bred enighed om, at så mange som muligt skal have en uddannelse.

Men det er ikke alle unge, som er rustet fagligt, socialt eller personligt til at påbegynde eller gennemføre en uddannelse. Derfor er

det nødvendigt med en grundig og målrettet indsats fra alle aktører og uddannelsesinstitutioner. Det gælder også ungdomsskolen, som gerne påtager sig sin del af ansvaret for at realisere målsætningen i tæt samarbejde med ungdomsuddannelserne og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Ungdomsskolen tilbyder i dag en bred vifte af uddannelsesaktiviteter alt efter kommunalt behov og politiske ønsker. En del tilbud er målrettet unge, der har brug for en anden tilgang til læring end den, de møder i det ordinære skoletilbud. Andre er tilbud, der skal hjælpe de unge i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Fælles er, at ungdomsskolen fungerer som en form for pædagogisk laboratorium, hvor der kan eksperimenteres med og igangsættes de nødvendige nye veje og metoder.

Heltidsundervisning

U nge, som har det svært i folkeskolen eller på anden vis har brug for et alternativ, kan have udbytte af særligt tilrettelagte forløb i ungdomsskolernes heltidsundervisning.

Navnet henviser ikke blot til, at undervisningen er på fuld tid, men til Folkeskolelovens § 33 stk. 3 om en anden måde at opfylde undervisningspligten i overbygningen på. Ungdomsskolens heltidsundervisning skal således stå mål med undervisningen i folkeskolen. Metoden er dog fri og ikke bundet af klassetrin og lektioner, ligesom der er frit lærervalg. Det giver en fleksibel mulighed for at tage udgangspunkt i den enkelte elevs behov og interesser og samtidig inddrage praktisk undervisning i fx værksteder og køkken, praktik i erhvervslivet og brobygning.

Når de unge optages i heltidsundervisningen, er det ikke ualmindeligt, at de fagligt set befinder sig på et niveau flere år gange under deres alder. Mange har også et ujævnt skoleforløb med mange skift, perioder uden undervisning og ringe forældreopbakning bag sig. Dertil kommer personlige eller sociale problemer, herunder deciderede diagnoser.

Dermed kommer undervisningen ikke blot til at handle om at lukke de faglige huller, men også udvikling af personlige kompetencer og livsmestring. De unge skal lære at kunne indgå i sociale relationer og kende til almindelige normer, hvorfor fx bordskik, almen dannelse og konfliktløsning kan indgå i mange skolers tilbud.

Heltidsundervisningen tilbyder de centrale folkeskolefag: altid dansk og matematik, ofte engelsk og til tider samfundsfag og biologi. Dertil kommer kreative fag og værkstedsundervisning, hvad enten det gælder om at reparere cykler eller vedligeholde fritidsudstyr som kanoer og kajaker.

Målet er at afslutte med folkeskolens afgangsprøve og at få de unge videre i ungdomsuddannelse eller job.

I erkendelse af målgruppens udfordringer og betingelser har flere ungdomsskoler tilknyttet mentorer eller andre former for efterværn, der sigter på at hjælpe de unge godt på vej, når de forlader heltidsundervisningen.

Unge skal kunne...

Haderslev Ungdomsskole heltidsundervisning har tilrettelagt en række forløb under overskriften Unge skal kunne... Målet er at give de unge sociale redskaber til brug for situationer, som det generelt forventes, at unge på 14-16 år kan mestre eller ønsker at kunne som en del af et almindeligt ungdomsliv.

Et af forløbene hedder "Middag for to". Opgaven går ud på at planlægge og gennemføre en date for to med middag for et fast beløb. Under forløbet lærer eleven om emner som at holde budget (matematik), lave mad og borddækning (hjemkundskab), ernæring (biologi), samtale under en date (dansk) – samt mere almengyldige regler for en date som personlige grænser og hygiejne såvel personligt som i hjemmet.

"Det er bedre at gå i Aktivskolen. I folkeskolen var det alt for hårdt at have så meget fagligt undervisning. Jeg kunne slet ikke koncentrere mig sidst på dagen. Ofte sad jeg bare og kiggede ud i luften og lavede ingenting.

I Aktivskolen har jeg meget mere værkstedsundervisning. Det betyder at jeg bedre kan koncentrere mig, når jeg skal lære noget. Og så har jeg haft mulighed for at prøve mange forskellige ting af i værkstedet. Det betyder, at jeg nu er mere sikker i mit valg af uddannelse. Jeg vil være mekaniker og derefter brandmand. Jeg er allerede medlem af Vejle Ungdomsbrandkorps"

Mikkel Lilleris, Vejle.

EGU

ErhvervsGrundUddannelsen – eller blot EGU – er et praktisk orienteret uddannelsesforløb for unge. Målet er at ruste eleverne fagligt, socialt og personligt, så deres muligheder for at opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet eller påbegynde anden uddannelse forbedres.

EGU er 2-årig, men kan forkortes til 18 måneder eller forlænges med et tredje praktisk år. Uddannelsen består af undervisning, som sættes sammen af netop de udbydere og elementer, der giver mening for den enkelte unges ønsker og uddannelsesplaner. Vejledning og ikke mindst virksomhedspraktik er centrale elementer, da en stor del af under-

visningen foregår på en arbejdsplads eller på en værkstedsskole.

En kommune kan beslutte, at ungdomsskolen agerer som uddannelsesansvarlig skole i kommunen. I praksis vil undervisningen oftest foregå i tæt samarbejde med erhvervsskoler og produktionsskoler.

Der er eksempler på, at ungdomsskoler koordinerer tilbudet om heltidsundervisning med EGU-forløb for de elever, det vil være relevant for. Derved kan der skabes en blød, tryk og langsigtet overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse for en udsat gruppe.

Vejledning og ikke mindst virksomhedspraktik er centrale elementer, da en stor del af undervisningen foregår på en arbejdsplads eller på en værkstedsskole.

10. skoleår

Ikke alle unge er parate til at påbegynde en ungdomsuddannelse efter afslutningen af folkeskolens 9. klasse. Det kan være af faglige eller modenhedsmæssige årsager, eller fordi de ikke er afklarede med hensyn til ønsker og valg. Derfor giver lovgivningen mulighed for at tage et ekstra 10. skoleår, og en del kommuner vælger at placere hele eller dele af tilbudet herom i ungdomsskolens regi.

Også her skal undervisningen leve op til de gængse krav, men metoden, tilgangen til de unge og udbudet af valgfag kan være anderledes, ligesom der indgår decideret brobygningsforløb og ulønnet praktik. Perspektivet i 10. skoleår er altså fremadrettet og tænkes snarere som indgangen til ungdomsuddannelsen end afslutningen på grundskoleforløbet. Ud over de almindelige grundfag tilbyder ungdomsskoler også mindre traditionelle valgfag som fx film, musik, iværksætterkultur.

Nogle 10.-klasser har specialiseret sig inden for kontor, handel og butik kombineret med fag fra handelsskolens grundforløb. Andre inde for Bygge og Anlæg for potentielle håndværkere.

Lovgivningen giver mulighed for at tage et ekstra 10. skoleår, og en del kommuner vælger at placere hele eller dele af tilbudet herom i ungdomsskolens regi.

Erhvervslivets 10. skoleår

”Prøv dig selv af i virkeligheden på en arbejdsplads, fyld hullerne ud i dine skolefag, det kan blive din start på en faglig uddannelse”.

Sådan lyder opfordringen fra Korsløkke Ungdomsskoles tilbud om ”Erhvervslivets 10. skoleår”. I samarbejde med arbejdsgivere, fagforeninger og erhvervsskoler tilbydes unge et ekstra skoleår, hvor de to dage om ugen har almindelig undervisning, mens de resten af ugen får mulighed for at opleve virksomhedskulturer i praksis.

Skoleåret bygger således bro til uddannelser indenfor anlægsgartner-, byggeri-, metal-, auto-, handel-, service-, hotel-, og restaurationsfag. Andre elever fortsætter på SOSU uddannelserne.

Andre tilbud

Ungdomsskolerne tilbyder også enkeltfag for unge, der har gennemført 10. klasse eller tilsvarende skolegang, er under 18 år og ikke har behov for decideret specialundervisning. Herfra kan de komme i brobygning til ungdomsuddannelserne eller i en uges praktik.

Mange ungdomsskoler har en lektiecafé, hvor de unge blive støttet i deres skolegang eller uddannelse. Dette kan enten være helt uformelt, som en form for klubtilbud, hvor

der er ro og hjælp til at få lavet lektierne. Eller det kan være mere formelt og fx etableret i et tæt samarbejde med gymnasier eller andre ungdomsuddannelser, hvor ungdomsskolen støtter eleverne i at få lavet deres lektier.

Nævnes skal også 20/20-modellen, hvor der samarbejdes med især erhvervsskolerne om 20 ugers undervisning og 20 ugers praktik. Tilbudet tilgodeser unge, som har det svært i uddannelsessystemet og har brug for en blødere overgang

Mange ungdomsskoler har en lektiecafé, hvor de unge blive støttet i deres skolegang eller uddannelse.

Fritidsundervisning

Fritidsundervisningen har været en del af ungdomsskolernes virke fra begyndelsen og er stadig et væsentligt kendetegn. Siden 1970'erne har omkring halvdelen af Danmarks ungdom på et tidspunkt gået til en eller flere aktiviteter i det, som populært sagt kaldes for "aftenskole for unge".

Det er en kommunal forpligtelse at udbyde fritidsundervisning. Dermed får unge mellem 14 og 18 år mulighed for at dygtiggøre sig i en række fag som supplement til grundskolens undervisning. Fagrækken spænder vidt og varierer fra ungdomsskole til ungdomsskole

Sproglige og matematiske udfordringer

Latin lyder som et levn fra fortiden. Men på Hedensted Ungdomsskole synes de unge, at det er sejt at starte dagen med en lektion i det gamle sprogfag. Hver morgen kl. 7 inden skolestart møder 18 elever op for at tage en times latin i ungdomsskolen – et forløb, der afsluttes med den lille latinprøve. Et fag, der tidligere var populært i folkeskolens ældste klasser, tilbydes altså nu i ungdomsskolen.

Viborg Ungdomsskole har ligeledes særlige talentklasser med udfordrende undervisning på højt niveau for elever i 8. og 9. klasse. Indholdet er opbygget tematisk og kan fx være astronomi, robotteknologi eller sprogvarianter som spanglish. Forløbene tilrettelægges i samarbejde med det lokale gymnasium.

Flere ungdomsskoler i landet arrangerer desuden talentcamps om sommeren med undervisning på højt niveau målrettet elever, der søger særlige udfordringer og udvikle deres faglige kompetencer.

alt efter tradition, behov og ønsker i lokalsamfundet. Undervisningen finder ofte sted en aften om ugen hen over vinterhalvåret, men de senere år også i stigende grad i kortere tidsrum, fx i løbet af en weekend. Der er i udgangspunktet tale om et gratis tilbud, men der kan dog forekomme en vis egenbetaling fx til materialer eller ved rejser.

En del af fritidsundervisningen er prøveforberedende og kan således direkte benyttes som afsæt til videre uddannelse. Fx er det udbredt, at uafklarede unge tager et tredje fremmedsprog i ungdomsskolens regi for på den måde at holde flere døre åbne i valget af ungdomsuddannelse. Andre benytter ungdomsskolen til at tilegne sig pensum på en anderledes måde, ligesom der i stigende grad etableres undervisning for særlig bogligt interesserede unge i form af såkaldte talentklasser eller weekend- og sommercamps, hvor der laves fx naturvidenskabelige forsøg eller arbejdes med innovation.

Fælles om noget stort

Don Juan, Blod & Ære, Oliver Twist, Beat og Atlantis. Sådan lyder blot nogle af titlerne på den lange række af musicals, som ungdomsskolerne i Espergærde og Helsingør har skabt gennem årene.

Fra efteråret mødes de unge en aften om ugen, øver og arbejder sammen om det store musicalprojekt, som har premiere i foråret. Nogle medvirker på scenen som sangere, dansere eller musikere, andre arbejder bag scenen med teknik, kostumer, scenografi o.l. Fælles er den store oplevelse af sammen at skabe og fuldføre noget stort – samt udviklingen af de kreative talenter, samarbejdsevner og personlige kompetencer.

"Jeg har gået til eksamensforberedelseskursus, og der lærte jeg virkelig at kunne gå til prøver og arbejde med min nervøsitet. Jeg blev bedre til at gå til prøver og tage eksamener. Det har hjulpet mig til at kunne præstere helt frem i gymnasiet, hvor vi også har mange prøver".

Mathias Hansen, Vallensbæk.

Eksempler på fag:

Dansk, sprog, matematik, maleri, tekstil, keramik, smykkefremstilling, friluftsliv, musical, sang, samspil, dans, fitness, madlavning, yoga, eksamensforberedelse, jagt, fiskeri, knallertkørekort, motorlære, make up, selvforsvar, førstehjælp, ridning, klatring, sejlsad, havkajak, rollespil, fysik, syning, animation, film, babysitting, basketball, go-cart, boksning, journalistik, dykning, skriveværksted, pigeklub, lektiecafé, rejser, computere, traktorkørsel og mange andre fag.

De populære kreative værkstedsfag giver mulighed for at lære at reparere egen knallert, sy tøj eller skabe kunsthåndværk. Fagene er samtidig mange unges første mulighed for at afprøve og udvikle deres kreative kompetencer samt efterprøve lyst og evner i forhold til en erhvervsfaglig uddannelse – en mulighed som ikke altid er til stede i grundskolen. Fx er traktorkørekortet et must for unge, der vil arbejde ved landbruget.

Fritidsundervisningen er for alle og giver de unge mulighed for at knytte venskaber på tværs af køn, etnisk oprindelse og sociale baggrunde. På den måde fungerer den som en slags smeltedigel i trygge rammer, hvor unge fra forskellige samfundslag og områder af kommunerne får mulighed for at møde jævnaldrende i et interessefællesskab. Dette bidrager til udviklingen af personlige kompetencer som åbenhed, tolerance og samarbejdsevner.

De kreative fag kan også bidrage til den unges udvikling som menneske. For en genert 15-årig er det sin sag at stille sig foran sine kammerater og synge en sang – og en endnu større sejr, når det senere foregår foran publikum til ungdomsskolens musical. Sådanne erfaringer giver selvtillid og gå-på-mod til at overkomme udfordringer senere i uddannelses- og arbejdslivet. Samtidig udvikler det samarbejdsevnerne, da musicalholdet arbejder på tværs af fagområder som sang, musik, dans, drama, syning og andre værkstedsfag.

God undervisning kræver gode undervisere. Ungdomsskolens frie rammelov giver også her muligheder for hurtigt at omstille sig, eksperimentere og nytænke. Med det frie lærervalg er skolerne ikke bundet af formelle uddannelseskrav, hvilket åbner mulighed for andre lærertyper, som brænder for faget og har erfaring fra "livets skole". Det gælder fx håndværkeren på værkstedsfaget eller den universitetsuddannede i mandarin, når interessen for Kinas kultur og sprog skal tilgodeses.

Vi mødes i klubben

Alle unge har behov for steder at mødes med vennerne. Samtidig har mange unge brug for voksne, som kan give et kvalificeret og ansvarligt modspil eller fungere som rollemodel. Derfor er ungdomsskoleklubben en ideel ramme for de unges fritidsliv.

I mange kommuner er det ungdomsskolen, der er ansvarlig for klubtilbudene. I klubben er der højt til loftet, og de unge er i høj grad selv med til at sætte dagsordenen. En del klubber har etableret klubråd, mens medbestemmelsen foregår af mere uformelle veje andre steder – fx gennem stormøder eller selvkværende aktiviteter.

Aktiviteterne i klubben er mange og forskellige. Bordtennis, pool, dart, make up, smykkesdesign, playstation og øvelokalets grej er sikre hits. Almindelig hygge i sofahjørnet ligeså, og når der er klubfest spilles der op til dans. Mange klubber arrangerer også ture ud af huset – fx til biografen, i svømmehallen eller kanoture. Almindeligvis foregår aktiviteterne på hverdagsaftener, men mange steder opfylder klubben også behovet for et samlingssted i weekenden eller i sommerferien. En del klubber tilbyder således særlige aktiviteter sommeren igennem, når skolerne har lukket.

”Det er fedt at komme i ungdomsklubberne i ungdomsskolen. Man møder andre unge og har et sted at være sammen med sine egne venner om aftenen. I klubben er der også altid nogle voksne at snakke med, og de hjælper en hvis man har brug for det. I ungdomsskolen er der også en masse ture, man kan komme med på. Og der er en masse sport og andre ting, som er gratis for unge”.

Amalie Andersen, Odense

Som ansvarlige voksne sørger klubmedarbejderne for, at de praktiske rammer er i orden. Men samtidig er en god relation mellem engagerede medarbejdere og de unge af stor betydning. Idealet er, at den unge styrer, mens den voksne støtter.

Flere steder er klubberne integreret i dedikerede ungdomshuse, hvor mange andre aktiviteter finder sted. Andre steder er der stort samspil mellem klubaktiviteter og fritidsundervisning.

Juniorklubber

Overgangen fra at være barn til at være ung sker i dag i en tidligere alder, og ofte inden den unge når ungdomsskolens primære målgruppe. Der kan altså også være behov for klubtilbud til de lidt yngre

unge. Mange kommuner har derfor valgt at lade ungdomsskolen tilbyde såkaldte juniorklubber for unge under 14 år.

Aktiviteterne i juniorklubben finder ofte sted

om eftermiddagen – enten i samme rammer som de almindelige klubaktiviteter eller i særlige lokaler.

Integration

Ungdomsskolen er et mødested for unge på tværs af køn, alder, baggrund og etnisk oprindelse. I forlængelse heraf gør ungdomsskolerne en ekstra indsats for at komme unge tosproglige i møde, så de både fagligt og socialt bliver rustet til et godt liv i Danmark.

Indsatsen omfatter såvel almindelige kulturmøder som målrettet integrationsarbejde herunder ekstraundervisning i dansk og samfundsforhold, lektiehjælp og fritidstilbud, der kan forbedre kendskabet til det danske samfund. Nogle steder tilbydes også hold målrettet muslimske piger i rammer, som forældrene føler sig trygge ved.

Flere steder varetager ungdomsskolen kommunens tilbud om særlige modtagelsesklasser for flygtninge. Af samme grund har en del kommuner valgt at udvide ungdomstilbuddet til at omfatte unge op til 25 år, sådan som loven muliggør det, så de unge kan forblive i et spændende og udviklende ungdomsmiljø.

Ungdomsskolens tilbud er altid tilrettelagt på en måde, der inddrager nydanskernes forældre og dermed udbreder kendskabet til det danske uddannelsessystem.

Ungdomsskolens tilbud er altid tilrettelagt på en måde, der inddrager nydanskernes forældre og dermed udbreder kendskabet til det danske uddannelsessystem.

Forebyggelse

Samarbejdet skal dels forebygge kriminalitet blandt unge herunder vold og misbrug og dels hjælpe til, når skaden er sket

Kurser i rygestop. En narkoman der fortæller om sit liv. Ung-til-ung oplysning om sex og kønssygdomme i klubben.

Det forebyggende og oplysende arbejde finder sted på mange forskellige måder i ungdomsskole og -klub.

Ungdomsskolen er ofte meget centralt placeret i kommunernes forebyggende arbejder og i SSP-samarbejdet mellem skole, sociale myndigheder og politi. Samarbejdet skal dels forebygge kriminalitet blandt unge herunder vold og misbrug og dels hjælpe til, når skaden er sket.

Mange ungdomsskoler har endvidere ansat opsøgende medarbejdere, som "på gadeplan" og i sociale boligområder etablerer og holder en tæt kontakt med de unge, drøfter eventuelle problemer "i øjenhøjde" og agerer, hvis det skønnes nødvendigt.

Sorte fingre

Vordingborg Ungdomsskole har indrettet et værksted, hvor unge kan arbejde med knallerter, biler og gokarts ligesom de tager på ture sammen. Samtidig oplever de et nærvær med voksne, der vil dem og er til at stole på.

Værkstedet er resultatet af et samarbejde mellem ungdomsskolen, handelsstandsforeningen, skoler, sagsbehandlere og SSP-rådet i kommunen. Målgruppen er netop unge i risikogruppen, der har behov for et særligt tilbud i fritiden.

”Jeg er aktiv i ungdomsskolens Ungeråd og i ungdomsskoleelevernes netværk DUSK-net, fordi det er lærerigt og sjovt, giver nye venskaber og ikke mindst skaber et kæmpe fællesskab. Det er gået op for mig, at der er mange muligheder for unge her i landet. Vi skal bare åbne vores øjne og tage imod mulighederne. Det har også lært mig at stå frem og sige, hvad jeg mener, at kunne formulere mig på den rigtige måde og være imødekommende.”

Susan Jacobsen, Tårnby.

Demokratisk dannelse

Det er en del af ungdomsskolens formål, at den skal udvikle de unges ”interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund”. Derfor er begreber som medindflydelse og demokratisk dannelse en del af hverdagen både på de enkelte undervisningshold, i klubben og på et mere overordnet plan.

De unge er med til at bestemme indhold i undervisning og fagudbud, de deltager i klubråd og er repræsenteret i ungdomsskolebestyrelsen, og de står selv for tilrettelæggelse og udførelse af aktiviteter og fester. På landsplan er mange unge endvidere aktive i Danske Ungdomsskoleelevers Netværk, DUSK-net, som arbejder for at opkvalificere ungedemokratiet på skolerne.

De unge er således med til at sætte dagsordenen under hensyntagen til de overordnede love, regler og cirkulærer, der fastsættes af Undervisningsministeriet, Folketinget og kommunalbestyrelserne. Det er dog ligeså vigtigt, at den formelle indflydelse også følges op af rummelighed i ungdomsskolens daglige virke. Derfor lægges der vægt på, at de unge mødes i øjenhøjde, at de får ørenlyd og sætter deres personlige aftryk. Medindflydelse må ikke blive ved snakken, men skal være reel.

Unge på Tinge

Sådan hedder et tilbud om demokratisk dannelse i UngAalborg – ungdomsskolen i Aalborg. Her kan de unge indtage politikernes pladser i Byrådssalen og diskutere relevante emner som fritidstilbud, behov for praktikpladser, fester og events. Emner kan være foreslået af de unge selv, af ungdomsskolen eller af kommunen.

Tilbudet giver de unge mulighed for at få direkte indflydelse på deres eget liv. Samtidig fremmer det deres viden om og interesse for de demokratiske processer.

Et lille tilbageblik

Som skoleform er ungdomsskolen hele tiden i forandring. Tiden ændrer sig, nye opgaver og prioriteringer kommer til, andre træder i baggrunden eller forsvinder. Men formålet er overordnet set det samme, nemlig at støtte udviklingen af de unges faglige, sociale og personlige kompetencer og hjælpe dem på vej mod uddannelse, job og et godt voksenliv. Ligeledes har ungdomsskolen gennem alle årene balanceret mellem det folkeoplysende og det mere uddannelsesorienterede sigte.

Ungdomsskolen blev etableret i årene omkring den 2. verdenskrig. I 1938 nedsatte den radikale undervisningsminister, Jørgen Jørgensen, Ungdomsudvalget, der stod bag udformningen af den første selvstændige lovgivning for ungdomsskoleområdet, "Loven om Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom".

I begyndelsen var der primært fokus på aftenundervisning, der kvalificerede til arbejdslivet. Ungdomsskolen var først og fremmest viet til unge, der gik ud af skolen i konfirmationsalderen og havde behov for at styrke deres manuelle færdigheder.

En ny lov fra 1954 medførte bl.a., at ungdomsskolerne nu ikke kun skulle henvende sig til ufaglærte unge, men være et tilbud til alle drenge og piger mellem 14 og 18 år. Det næste store tiltag kom med den nye folkeskolelov i 1975, hvor ungdomsskolerne heltidsundervisning blev indført som et alternativ for unge i de ældste klasser. Knaltertbeviset, der blev obligatorisk fra 1979, fik også stor betydning, da lovkravet betød, at en helt ny og stor gruppe unge fik tilknytning til ungdomsskolerne.

I de seneste årtier har ungdomsskolen gennemgået en rivende udvikling med alternative uddannelses- og aktiveringsforløb, 10. klasser, integrationsforløb for nydanskere og kommunale forebyggelsesopgaver.

Kommunesammenlægningerne i 2007 medførte færre, men også større ungdomsskoler. Denne koncentration af kræfterne har betydet, at ungdomsskolen er blevet en stærk lokal aktør, hvad angår samarbejdet med det øvrige skolevæsen, indsatsen over for udsatte og forpligtelserne til at få unge i uddannelse.

Her får du
den nyeste
viden...!

Ungdomsskoleforeningen

ung